

NIEMAND IS ALS GOD

Inleiding

Dit boek gaat over God. Zonder schaamte. Het is een boek met veel theologie en weinig praktijk. De hoofdstukken zijn kort, en hopelijk is de inhoud relatief gemakkelijk te begrijpen, door de voorbeelden. Maar het onderwerp is het moeilijkste, opwindendste, omvangrijkste en geweldigste dat er maar is: de levende God.

Als dat klinkt als een gevaarlijke uitdaging, is dat waarschijnlijk juist. Maar ik geloof dat niets het meer waard is om je erin te verdiepen dan het karakter van God. Ik ben er zelfs van overtuigd dat, als uw kennis over God niet groeit, uzelf ook niet zult groeien. Laat ik een paar argumenten geven waarom ik denk dat theologie, het bestuderen van God, van groot belang is.

De betekenis van theologie is groot vanwege Panida. Panida was veertien jaar toen ze uit haar huis in Thailand werd weggehaald en voor de sekshandel werd meegenomen naar Maleisië. Ze kwam aan in een stad waar ze nog nooit was geweest, en ze kreeg te horen dat ze was verkocht. Er werd haar gezegd dat ze seks moest hebben met vijf tot tien klanten per nacht, elke nacht, als ze de schuld wilde afbetalen. Als ze weigerde, zou ze worden geslagen en geen eten krijgen. Tussen vijf uur 's morgens en drie uur 's middags mocht ze slapen, in een gesloten kamer met tralies voor de ramen. Ze deelde deze kamer met zeven andere slavinnen en het was zelfs verboden om haar hoofd naar buiten te steken. Hulpeloos en bang zat ze op haar bed te wachten.

Duizenden kilometers verderop had een groep advocaten en rechercheurs iets gezien van het karakter van God. Ze hadden het boek Amos gelezen, evenals de Psalmen en Jesaja, en waren daarin de God tegengekomen die voor wezen, weduwen

en slachtoffers opkwam. Ze namen God serieus in zijn woede over onrecht en ze maakten ernst met de bijbelse geboden om de onderdrukten te bevrijden. Ze richtten een organisatie op die (onder andere) kindersmokkelaars vervolgt en sekssslavinnen bevrijdt, geheel gefinancierd door de vrijwillige giften van anderen die ook iets hadden gezien van de God van gerechtigheid. Zo is International Justice Mission (IJM) ontstaan.

Panida heeft haar eerste klant nooit gezien. De nacht dat ze zou beginnen, werd er door de plaatselijke politie een inval gedaan, naar aanleiding van een geheim onderzoek van de IJM. Ze werd bevrijd zonder ooit iets te betalen of als prostituee te werken. Bij dezelfde invallen werden nog 94 andere meisjes bevrijd – 94 slachtoffers van verkrachting, allemaal gemaakt naar het beeld van God, die werden bevrijd omdat een paar advocaten die ze nog nooit hadden gezien, hun Bijbel lezen en iets van Gods karakter ontdekten.¹ Theologie is van grote betekenis.

Theologie is ook belangrijk vanwege Dave, een lange, vriendelijke verkoper in een stadje in Engeland. Dave was niet met het christendom opgegroeid en had er ook absoluut geen interesse in. Net als miljoenen mensen om hem heen, was hij bestemd voor een eeuwigheid zonder God. Tenminste, tot zijn eerste kind werd geboren. Toen hij naar het kleine wondertje in zijn handen keek, kon Dave niet geloven dat het een ongelukje was. Hij verwonderde zich over de wijsheid die God wel moest hebben, als Hij bestond, om zijn dochtertje te scheppen. Dat moment heeft zijn leven compleet veranderd. Dave en Julie, zijn vrouw, beleden hun zonden, lieten zich dopen en zetten zich in voor hun plaatselijke kerk. Inmiddels hebben ze twee kinderen een christelijke opvoeding gegeven, ruimhartig bijgedragen aan de verbreiding van het evangelie en veel huwelijkscursussen geleid. En nu twintig jaar later, gaan ze vijftien kilometer ver weg wonen om mee te helpen aan de opbouw van de kerk in Canada. Door de openbaring van God als wijze Schepper is het leven van een man, een gezin en een kerk veranderd.

Er zijn miljoenen Daves in de wereld. Helaas blijven er Pa-

nida's over; er is dus nog steeds werk te doen. Maar door theologie, de openbaring van wie God is, worden Daves gered en slaven bevrijd. De overtuiging van Gods almacht is het enige wat een martelaar kracht kan geven, of iemand ertoe kan aanzetten een kerk te beginnen in de moslimwereld. Gods heiligheid zien, is het enige wat voor een opwekking kan zorgen van het soort waarover we in de kerkgeschiedenis lezen. Zijn Vaderschap begrijpen is het enige wat genezing schenkt aan mensen die gebroken zijn door misbruik en angst. Zijn genade kennen, is de enige manier om los te breken uit wetticisme, valse verwachtingen, perfectionisme en nog zoveel andere moderne ziekten. Zien hoe angstaanjagend God is, dient als het ultieme wapen tegen de zonde. U en ik zijn veranderd door de openbaring van wie God is – zoals Paulus het beschrijft: 'Licht... om ons te verlichten met de kennis van zijn heerlijkheid die afstraalt van het gelaat van Christus' (2 Korintiërs 4:6). Maar dat was niet het einde van onze behoefte aan theologie. Dat was het begin.

De theologie is ook belangrijk voor de kerk als geheel. Het lijkt er vaak op dat de wereld ons uitdaagt – hetzij door vrijzinnige theologen, columnisten, scriptschrijvers, hetzij door wie dan ook, zoals de hoogwaardigheidsbekleders in Jesaja 36 en 37: 'Waar steunt dat zelfvertrouwen van u toch op?' Het antwoord is natuurlijk hetzelfde als dat van Hizkia: op Jahweh van de hemelse machten. Het kennen van de God op wie we vertrouwen, is ons enige stevige fundament.

Het karakter van God is hoe dan ook de enige basis die we hebben om kerken te bouwen. De God van Israël kennen, is ons fundament om gemeenschap te oefenen op aarde, en hét antwoord voor degenen die liever helemaal niet naar een plaatselijke kerk gaan. De veelkleurige wijsheid van God is ons fundament om gemeenschappen op te zetten met meerdere culturen, meerdere generaties en meerdere achtergronden, in een wereld waar mensen juist graag in hun eigen groepje blijven. Het is ook de reden om inheemse kerken te stichten in landen waar heel weinig plaatselijke bewoners zich hebben bekeerd.

Als de kerk niet op het karakter van God is gebaseerd, dan is zij slechts een club waar mensen zich op hun eigen voorwaarden bij kunnen aansluiten. Maar als Gods karakter wél de basis is, dan is de gemeenschap onontbeerlijk, omdat we de wereld zo laten zien wie God is.

De theologie is belangrijk vanwege de zending. In de Bijbel liggen de wortels van zendingswerk altijd in het karakter van God. Psalmisten smeken de volkeren Hem te prijzen, en de apostelen geven hun leven om nieuwe groepen te bereiken, vanwege zijn geweldige eigenschappen: 'Laten de naties juichen van vreugde, want u bestuurt de volken rechtvaardig en regeert over de landen op aarde.' 'Om de heidenen in staat te stellen God te loven om zijn barmhartigheid.' 'Tot eer van de grootheid van Gods genade, ons geschonken in zijn geliefde Zoon.' Enzovoort. Als mensen zich er niet meer om bekommeren wie God is, dan zal de motivatie voor zending doodbloeden.

En daarmee ook de basis voor succesvol zendingswerk. Dit werkt beide kanten op: mensen kunnen geloven dat God zo onafhankelijk is, dat Hij ons niet nodig heeft (zoals de beruchte kerkleider die tegen William Carey zei dat God de heidenen kon redden 'zonder jouw hulp'), óf ze kunnen niet geloven dat Hij werkelijk almachtig is. Dus heeft bidden ook geen zin. Maar voor de apostelen was Gods soevereine vrijheid de basis van hun succes in de zending: 'en allen die voor het eeuwige leven bestemd waren aanvaardden het geloof' (Handelingen 13:48). Zijn alles-overstijgende goedheid en geweldige genade betekenen dat elk offer, elke vervolging of foltering, zelfs de dood, het waard is. Goede theologie zal altijd uitmonden in opofferend, vurig en blij zendingswerk.

Goede theologie zal ook een einde maken aan de trend dat de kerk niet relevant is voor maatschappelijke kwesties. Elk jaar schrijven seculiere, westerse vrijzinnigen hele boeken over Jezus. Ze tekenen Hem uit als een onbegrepen leraar van tolerantie, cryptische wijsheid en liefde voor de medemens, die geen problemen zou hebben met zaken zoals seksuele perversiteit, abortus of echtscheiding – waardoor Hij verdacht veel lijkt op

een seculiere, westerse liberaal. Aan de andere kant kunnen rijke conservatieven een beeld schetsen dat net zo scheefgetrokken is. In hun beeld heeft God veel te zeggen over het gezin, vrijheid en individuele verantwoordelijkheid, maar zegt Hij niets over hebzucht, sociale rechtvaardigheid of zorg voor de armen – waardoor Hij verdacht veel lijkt op een rijke conservatieveeling. Door de God van de Bijbel te kennen, zullen we voor dergelijke fouten worden beschermd. Hoe beter we de rechtvaardige en heilige God kennen, hoe meer de wereldwijde kerk zich uiteindelijk met evenveel kracht zal verzetten tegen kinderslavernij in Azië, huiselijk geweld in Afrika en materialisme in Amerika als tegen seksuele perversiteit in Europa.

Al deze zaken – seksslavinnen bevrijden, mannen en vrouwen bekeren, het denken veranderen, kerken stichten, het evangelie brengen aan onbereikte bevolkingsgroepen, wereldwijd maatschappelijke kwesties aanpakken – zijn allemaal belangrijk. Als je het mij vraagt, zijn deze zaken allemaal het op één na belangrijkste wat we kunnen doen. Maar het allerbelangrijkste wat we kunnen doen, en het beste argument dat theologie belangrijk is, is aanbidding: God zelf verheerlijken.

Theologie zet aan tot aanbidding. We kunnen niet iemand aanbidden die we niet kennen. We kunnen ons niet verheugen over iets wat we niet hebben gezien. Als ik mijn vrouw Rachel een complimentje geef, baseer ik mijn woorden op feiten. Als ik haar niet goed kende, zou mijn relatie met haar, en de eer die ik haar zou kunnen geven, maar erg beperkt zijn. Hetzelfde geldt voor God. We prijzen Hem omdat we Hem kennen. De beste aanbidders ter wereld zijn theologen. Niet per se de geleerde professoren of doctoren, maar theologen: mensen die het karakter van God kennen omdat ze over Hem hebben gelezen, Hem hebben leren kennen en Hem in hun leven hebben ervaren. Zendelingen zoals William Carey, James Hudson Taylor en Jim Elliot. Tekstdichters zoals Charles Wesley, Augustus Toplady en Isaac Watts, en ook Stuart Townend, Darlene Zschech en Matt Redman. Sprekers zoals George Whitefield, Charles Spurgeon en Jonathan Edwards. Deze mensen zijn aanbidders,

omdat ze theologen zijn. Ze hebben geweldige dingen gezegd en gedaan, omdat ze God kennen.

Gods karakter kennen is hetzelfde als zware houtblokken in de openhaard leggen. Als het vuur van aanbidding wordt aangestoken, wordt het heter, helderder en brandt het langer dan het vuur van de man verderop in de straat die papier heeft gebruikt. Maar deze metafoor heeft ook een andere kant: theologie die niet tot aanbidding leidt, is waardeloos. Houtblokken die maar gewoon in de haard liggen, hadden beter in het bos kunnen blijven. Als we iets over voorwerpen leren, doen we kennis op en kunnen we ze gebruiken. Als we mensen leren kennen, versterkt dat onze relatie en kunnen we hen dienen. Als we God leren kennen, verbetert dat ons leven en kunnen we Hem aanbidden. Dus als onze theologie ons niet regelmatig en met blijdschap tot aanbidding brengt, dan klopt er iets niet.

Daarom zijn alle hoofdstukken van dit boek geschreven met aanbidding in gedachten. Sommige hoofdstukken zijn moeilijker dan andere, maar ik bid dat ze u allemaal zullen helpen om u te verheugen in de Koning der koningen. Deze hoofdstukken kunnen in elke omgeving worden gelezen – tijdens de stille tijd, bij de voorbereiding van een preek, tijdens een treinreis of zelfs tijdens een bezoek aan de wc. Theologie en aanbidding zijn tijdloos en hebben geen vaste plaats. Maar wanneer en waar dan ook, ik hoop dat deze hoofdstukken u zullen aanzetten om de IK BEN te prijzen die ze proberen te beschrijven.

Alles is uit hem ontstaan, alles is door hem geschapen, alles heeft in hem zijn doel. Hem komt de eer toe tot in eeuwigheid. Amen. (Romeinen 11:36)

Noot

1. Ga voor meer informatie naar de website van International Justice Mission: www.ijm.org.

Deel 1:
Het wezen van God

God bestaat

De dwaas zegt bij zichzelf: 'Er bestaat geen god.'

PSALM 14:1 – WB

De Bijbel probeert nooit het bestaan van God te bewijzen. Dat zou net zoiets zijn als een wiskundeboek dat probeert te bewijzen dat $1 + 1 = 2$, of als een historicus die probeert aan te tonen dat er zoiets is als een verleden – het is nutteloos. Voor de schrijvers van de Bijbel was het bestaan van God fundamenteel, essentieel en overduidelijk. Dus iedereen die niet in God gelooft, zegt de psalmist, is gewoon een dwaas. Vele slimme mensen hebben sindsdien slimme manieren bedacht om Gods bestaan aan te tonen, en sommige bewijzen kunnen nuttig zijn. Maar het is interessant dat een boek, met een geschiedenis van tweeduizend jaar en verhalen over allerlei mensen die niet in Hem geloven, nooit een argument geeft voor het bestaan van God. Het is zo overduidelijk, dat het niet bewezen hoeft te worden.

Veel mensen denken tegenwoordig het tegenovergestelde. Massa's mensen menen dat niet-geloven in God de standaardvisie is, en de behoefte om God aan het plaatje toe te voegen, is door de wetenschap weggenomen. Mensen zien het als vanzelfsprekend dat God niet bestaat. En als je zegt dat Hij wel bestaat, dan willen ze dat je het wetenschappelijk bewijst. Maar als je aan hen vraagt wetenschappelijk te bewijzen wat zij geloven, dan is het natuurlijk zeer onwaarschijnlijk dat ze erin slagen. Maar dat is, meestal, geen probleem voor hen, omdat de meerderheid het met hen eens is.

Dit levert twee problemen op. Ten eerste heeft de meerder-

heid vaak vreselijk ongelijk. De meerderheid van Duitse officieren was het in 1930 eens met de Jodenvervolging; de meerderheid van de negentiende-eeuwse Europeanen dacht dat zwarte mensen tweederangsburgers waren; de meerderheid van de middeleeuwse studenten dacht dat de wereld plat was. Maar daarbij is heel veel van wat we geloven – vaak zelfs het belangrijkste! – gewoonweg niet wetenschappelijk te bewijzen.

Neem nou de stelling: ‘Als iets waar is, dan moet het wetenschappelijk te bewijzen zijn.’ Is die stelling wetenschappelijk te bewijzen? Kun je in een laboratorium een experiment uitvoeren en daarmee aantonen dat deze stelling waar is? Of wat dacht u van: ‘Mijn dochter houdt van mij’? Hoe kan die ongelooflijk belangrijke stelling ooit worden bewezen? We geloven dingen omdat ze logisch lijken binnen het beeld dat wij van de wereld hebben, niet omdat één of andere autoriteit (zoals wetenschappelijk bewijs) zegt dat het waar is. De echte vraag is dus: hoe goed past geloof of ongeloof in de wereld om ons heen?

Ieder wereldbeeld moet immers een verklaring geven voor alle feiten die zich aan ons voordoen. Mensen die niet in God geloven, moeten nog steeds een verklaring geven voor schoonheid, voor het feit dat de wereld ooit een begin heeft gehad, voor wonderen die plaatsvinden, voor het menselijk besef dat er zoiets is als het kwaad, voor het bestaan van een bewustzijn en emoties, en voor het godsbesef dat we tot nu toe in elke beschaving hebben teruggevonden. De verklaringen die voor deze feiten worden gegeven, zijn vaak zo belachelijk, dat ze het wereldbeeld zelf op losse schroeven zetten (zoals de manieren waarop atheïsten proberen het lege graf van Jezus te verklaren). Het ontkennen van Gods bestaan, veroorzaakt meer problemen dan dat het oplost.

Het bijbelse perspectief, daarentegen, geeft juist een verklaring voor het ongeloof van anderen door het zonde te noemen. Lees Paulus’ argument eens in Romeinen 1:18-20:

Maar van de hemel uit openbaart zich Gods toorn over de goddeloosheid en ongerechtigheid van allen die door hun ongerechtig-

heid de waarheid onderdrukken. Want wat een mens van God kan weten, is hen bekend; God heeft het hun geopenbaard. Vanaf de schepping van de wereld wordt zijn onzichtbaar wezen door de rede in zijn werken aanschouwd, zijn eeuwige macht namelijk en zijn godheid. Daarom zijn zij niet te verontschuldigen.

Mensen geloven niet in God omdat ze de waarheid onderdrukken. Ze willen onafhankelijk zijn van God, zonder verantwoording te moeten afleggen voor hun daden, en dus willen ze niet dat er een God is. Net zoals Thomas Nagel schreef, hoogleeraar filosofie en recht aan de New York University:

Het is niet zo dat ik niet in God geloof en, logischerwijs, hoop dat ik het bij het juiste eind heb. Nee, ik hoop dat er geen God is! Ik wil niet dat er een God is. Ik wil niet dat het heelal zo in elkaar zit.¹

Slechts dwaasheid en zonde leiden de mensen ertoe te ontkennen dat God bestaat. De Bijbel probeert nergens het bestaan van God te bewijzen, maar neemt het als het fundament waarop alle gedachten en al het leven zijn gebaseerd, omdat Gods karakter in de schepping zo duidelijk naar voren komt. Van ethiek tot genade, van wonderen tot bergen, alles spreekt van Gods bestaan. Alleen de dwaas ontkent het.

Noot

1. Thomas Nagel, *The Last Word* (New York: OUP, 1997), p. 130.